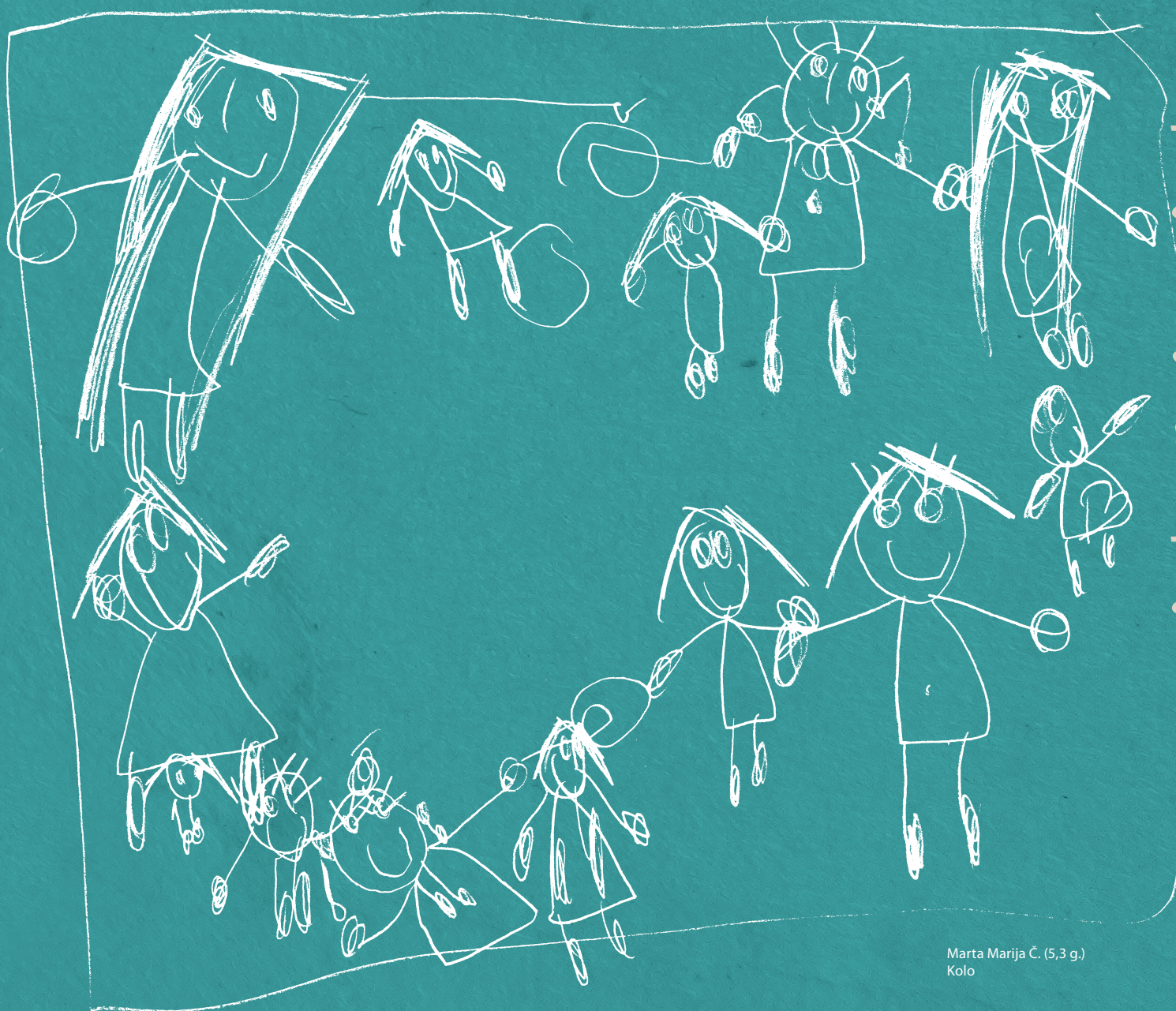

Prilog DIGNITETU profesije

Gorana Mišćenić, psihologinja
Tanja Ujčić, pedagoginja
Dječji vrtić 'Opatija'
Opatija

istražujemo i stvaramo

Marta Marija Č. (5,3 g.)
Kolo

Stručne suradnice Dječjeg vrtića Opatija iznose svoje iskustvo i obrazlažu motivaciju koja je djelatnike njihove ustanove usmjerila na promišljanje i donošenje etičkog kodeksa ponašanja. U kojem su odnosu osobne i profesionalne vrijednosti i je li ih moguće povezati, pročitajte u članku Gorane Miščenić i Tanje Ujčić.

Kada smo prije nešto više od dvije godine započeli promišljati o kreiranju etičkog kodeksa ponašanja u našoj ustanovi, bili smo vođeni nekolicinom motiva i razloga. Prvenstveno, bili smo vođeni sviješću o važnosti zajedničkih uloga u životu djeteta koje u jednoj predškolskoj ustanovi imaju odgajatelji i ostali djelatnici vrtića koji se brinu o različitim aspektima njegovog rasta i razvoja i koji s njim provode desetak

sati dnevno tijekom najvažnijeg razdoblja djetinjstva. U vrtiću dijete stječe neka od prvih znanja, razvija svoje sposobnosti i vještine, razvija svoju ličnost, a u tome ga vode i potiču odgajatelji. Stoga je uloga svih odgojno-obrazovnih djelatnika izrazito važna za dobrobit djeteta. Značajne su njihove profesionalne kompetencije, emocionalne kompetencije, njihovi osobni vrijednosni sustavi kojima se vode

Naši postupci i odnos prema djeci, roditeljima i ostalim suradnicima odražavaju se na njihovu sliku o nama kao profesionalcima

U kreiranju etičkog kodeksa bili smo vođeni sviješću o važnosti zajedničkih uloga u životu djeteta

u kreiranju materijalnog i socijalnog okruženja, građenju odnosa s djecom i njihovim roditeljima, ali i svojim međusobnim interakcijama (sustručnjačkim odnosima, odnosima u kolektivu). Upravo stoga, smatrali smo da je vrlo važno pozornost usmjeriti upravo na njih.

Na razmišljanje o donošenju kodeksa potaknuli su nas i primjeri iz europske prakse naših slovenskih kolega koji su uvođenje kodeksa smatrali značajnim

doprinosom dignitetu svoje profesije. Odnos prema našoj profesiji gradimo u međusobnim odnosima i interakcijama s ostalim socijalnim okruženjem. Naši postupci i odnos prema djeci, naši postupci i odnos prema roditeljima i ostalim suradnicima odražavaju se na njihovu sliku o nama samima kao profesionalcima. Stoga je važno razmišljati o kvaliteti naše prakse, mjeriti i provjeravati naše postupke uz pomoć dogovorenih kriterija i smjernica.

Naš sustav vrijednosti

Kroz sva ova razmišljanja prisjetili smo se i izlaganja dr. sc. Jasne Krstović, koja se na 3. stručnom i znanstvenom skupu u Osijeku 'Rastimo zajedno' 2004. godine dotakla upravo ove teme – značaja odgajateljske uloge, sustava vrijednosti odgajatelja, reguliranja profesionalnog ponašanja te podizanja digniteta struke i na taj način sa stajališta profesije potvrdila naša promišljanja i nastojanja. Svjesni činjenice da se profesionalni (formalno određeni) sustavi vrijednosti i osobne vrijednosne orijentacije često ne preklapaju ili se nedovoljno preklapaju, smatrali smo da je važno kreirati i postaviti standarde te moralne i profesionalne smjernice kao svojevrsan interni sustav vrijednosti kojim bi se u svojoj praksi trebali voditi svi djelatnici naše ustanove.

Tako je prije godinu i pol dana naš etički kodeks i donesen. Nastajao je u suradnji stručnog tima, ravnateljice, predstavnika sindikata i uz podršku gradskih službi te prihvaćen od svih djelatnika naše ustanove. U samoj izradi vodili smo se preporukama i primjerima Etičkog kodeksa djelatnika Grada Opatije, Etičkog kodeksa naših slovenskih kolega, te napucima iz rada dr. sc. Jasne Krstović (*Etički kodeks predškolskih učitelja kao čimbenik njihove daljnje profesionalne afirmacije*, 2004). U sklopu procesa donošenja Etičkog kodeksa formiran je i Etički odbor čiji je zadatak da izdaje mišljenja, preporuke i upozorenja povodom pritužbi vezanih uz njegovo potencijalno kršenje. Etički odbor čine predsjednik i dva člana. Predsjednika Etičkog odbora

imenovalo je Upravno vijeće vrtića uz prethodnu suglasnost izvršnog tijela osnivača i to iz reda osoba nedvojbenog javnog ugleda u lokalnoj zajednici, a ostala dva člana birana su iz reda djelatnika ustanove (jedan član na prijedlog sindikata, a drugi član na prijedlog Odgajateljskog vijeća). Nakon njegovog donošenja, s Etičkim kodeksom ustanove upoznati su i svi roditelji čija djeca pohađaju naš vrtić.

Službena i osobna vrijednosna orijentacija

Kodeks predstavlja jasno vrijednosno stajalište kojim kao profesija iskazujemo bezrezervnu predanost svojoj

Vrednovanje i samovrednovanje vlastitog djelovanja te usporedbe s postavljenim standardima trebale bi predstavljati pokretač osobnog rasta i razvoja, osobnih promjena koje su u zavisnosti s onim profesionalnim.

uloži, shvaćamo i prihvaćamo odgovornosti za dobrobit djeteta. Vrijednosti i načela sadržana u etičkom kodeksu odražavaju se u smjernicama i napucima, kroz koje se sve pojedince kolektiva nastojalo potaknuti na suglasje između službene i osobne vrijednosne orijentacije kao i na

pridržavanje vrijednosti i načela sadržanih u njemu.

Etički kodeks nije zakonski obvezujući dokument i ne podliježe formalnim oblicima odgovornosti. No njegovo poštivanje nadzire Etički odbor, čime se pridonijelo značajnosti njegovog shvaćanja, a uz potporu lokalne samouprave potpomoglo njegovoj održivosti.

Podsjetnik profesionalne odgovornosti

Prema tome, a govoreći iz vlastite pozicije stručnih suradnika, smatramo kako je Kodeks ipak, unatoč tome što barem djelomično predstavlja 'izvanjsku intervenciju', djelatnicima vrtića osvijestio odgovornosti njihove profesije te su ga prihvatili kao svoju moralnu obvezu, a ciljeve i načela kao skup smjernica za uzoran i profesionalan rad. Kodeks etičkog ponašanja djelatnici doživljavaju kao svojevrsan podsjetnik na profesionalnu odgovornost u svakodnevnom radu s djecom i njihovim roditeljima. Vrednovanje i samovrednovanje vlastitog djelovanja te usporedbe s postavljenim standardima trebale bi predstavljati pokretač osobnog rasta i razvoja, osobnih promjena koje su u zavisnosti s onim profesionalnim.

Prema našem mišljenju, bilo bi korisno promišljati o donošenju etičkog kodeksa ponašanja za sve profesionalce koji djeluju na području ranog odgoja i obrazovanja na nacionalnoj razini, što bi dovelo do postavljanja formalnih okvira na tom području. Na taj način profesija bi istaknula veći značaj svoje uloge, iskazala bi ozbiljnost i važnost promišljanja svojeg djelovanja te prihvatila veću odgovornost.

Etički kodeks djelatnika Dječjeg vrtića Opatija sadržava moralna načela i načela profesionalne etike kojima se u svome profesionalnom i javnom djelovanju trebaju ravnati svi djelatnici vrtića. Sadržaj Kodeksa temelji se na opće prihvaćenim i međunarodno usuglašenim društvenim vrijednostima koje su definirane u Općoj deklaraciji o ljudskim pravima (1948.), Konvenciji UN o pravima djeteta (1995.) te Deklaraciji o psihološkim pravima (Međunarodni savez školskih psihologa 1979.), a koje svi odgojno-obrazovni djelatnici trebaju promicati.

U te vrijednosti spadaju:

- *definiranje djetinjstva kao posebnog i značajnog razdoblja u čovjekovom razvoju;*
- *humanistički utemeljena spoznaja te poštivanje i njegovanje veza između djeteta i obitelji kao osnova za rad s predškolskom djecom;*
- *poštivanje individualnih osobina i razvojnih karakteristika te stvaranje uvjeta za njihovo razvijanje;*
- *poštivanje ravnopravnosti djeteta u odnosu na njegovu obitelj, kulturu i širu društvenu zajednicu kojoj pripada;*
- *pomoć djeci i odraslima u razvoju njihovih potencijala koja se temelji na povjerenju, poštovanju i pozitivnom pristupu.*

Kodeks obuhvaća:

- *prava i osobni integritet djece, roditelja i djelatnika vrtića;*
- *prava, dužnosti i osobnu odgovornost djelatnika;*
- *načela koja predstavljaju temelj suradnje s djecom, roditeljima i suradnicima;*
- *obavezu svih djelatnika da teže ostvarivanju ciljeva, prihvaćanju vrijednosti i načela kodeksa;*
- *temelj za preispitivanje svakodnevnih postupaka;*
- *poveznicu svih koji rade za dobrobit djeteta;*
- *osnovu za podizanje kvalitete odgoja djece u vrtiću, obitelji i široj zajednici.*

Kodeks obuhvaća pet temeljnih područja odgovornosti djelatnika koji su posredno ili neposredno uključeni u rad s djecom:

- *odgovornost prema djeci*
- *odgovornost prema roditeljima odnosno obitelji*
- *odgovornost rukovodećeg kadra*
- *odgovornost djelatnika prema ustanovi i suradnicima*
- *odgovornost prema osnivaču i široj zajednici*
- *nadzor poštovanja Etičkog kodeksa*
- *prijelazne i završne odredbe.*

Svako od tih područja sadrži skup vrijednosti definiranih ciljevima kojima se teži i načela kojima se treba ravnati.

istražujemo i stvaramo